

Hönnun hf  
Axel Valur Birgisson  
Síðumúla 1  
108 Reykjavík

2002090001  
1000; 9310

Reykjavík, 1. nóvember 2002  
/ÞFP

## **Efni: Lagning vegslóða og borun tilraunahola fyrir neysluvatn við Vatnsendakrika í Heiðmörk, Kópavogsbæ**

Vísað er til erindis Hönnunar hf. dags. 19. september 2002 þar sem Skipulagsstofnun er tilkynnt lagning vegslóða og borun tilraunahola fyrir neysluvatn við Vatnsendakrika í Heiðmörk samkvæmt 6. gr. laga nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum og lið 10b í 2. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði álits Bæjarstjórnar Kópavogs, Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis, Náttúruverndar ríkisins, Orkuveitu Reykjavíkur og Umhverfis- og heilbrigðisstofu Reykjavíkur.

Umsagnir bárust frá Tæknideild Kópavogsbæjar, með bréfi dags. 30. september 2002, Heilbrigðiseftirliti Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis með bréfi dags. 15. október 2002, Náttúruvernd ríkisins með bréfi dags. 7. október 2002, Orkuveitu Reykjavíkur með bréfi dags. 26. september 2002 og Umhverfis- og heilbrigðisstofu Reykjavíkur með bréfi dags. 24. október 2002. Borgarráði Reykjavíkur var einnig kynnt að málið væri til meðferðar. Frekari upplýsingar og svör bárust frá framkvæmdaraðila með bréfum dags. 15. og 30. október 2002.

### **FRAMLÖGÐ GÖGN FRAMKVÆMDARAÐILA**

Í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að framkvæmdin sé hluti af athugun á hagkvæmni vatnsveitu fyrir Kópavog frá Vatnsendakrikum en svæðið hafi lengi verið talið álitlegt til vatnsöflunar. Orkuveita Reykjavíkur taki neysluvatn úr Vatnsendakrikum auk Gvendarbrunnasvæði, Jaðarsvæði og Myllulækjarsvæði í Heiðmörk. Bent hefur verið á Vatnsendakrika sem framtíðarsvæði fyrir aukna vatnstöku fyrir höfuðborgarsvæðið en afköst svæðisins eru talin a.m.k. 500 l/s. Vatnsendakrikar eru skilgreindir sem vatnsverndarsvæði (brunnsvæði og grannsvæði) í Svæðisskipulagi vatnsverndar á höfuðborgarsvæðinu staðfest 5.

janúar 1999. Kópavogsbær kaupir í dag neysluvatn af Orkuveitu Reykjavíkur.

Tilgangur framkvæmdarinnar er að kanna frekari möguleika á vatnsöflun á svæðinu, afla nauðsynlegra upplýsinga um vatnsgæfni berglaga, hugsanleg áhrif vatnstöku á núverandi og fyrirhugaða vatnsöflun Orkuveitu Reykjavíkur og afla annarra tæknilegra upplýsinga áður en til vatnsöflunar komi á svæðinu.

### **Borun tilraunahola**

Í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að gert sé ráð fyrir að bora þrjár, um það bil 100 m djúpar, tilraunaholur við Vatnsendakrika. Ráðgert sé að holurnar verða 7 tommu víðar en ef þær gefa góða raun verði hægt að víkka þær og nota sem vinnsluholur. Staðsetning borstæða er fyrirhuguð í landi Kópavogs við landamörk Reykjavíkur. Tvær borholanna, KV-1 og KV-3, eru fyrirhugaðar innan við jaðar skilgreinds brunnsvæðis en þriðja holan, KV-2, á grannsvæði. Samtímis borun verði vatnsgæfni athuguð með því að lofti er blásið í holurnar, þær vatnstæmdar og mælt hversu hratt vatn streymir inn í þær aftur. Í lok borunar verði hugsanlega dælt úr borholunum og mældur niðurdráttur í öðrum borholum í nágrenni en ef til þess komi þá verði hreinu dæluvatninu veitt í nálæga sprungu eða út að hraunkantinum undan grunnvatnsstraumi. Ef ekki verði af nýtingu borholanna þá verði þeim lokað með viðurkenndum hætti og frágangi slóða hagað í samráði við hlutaðeigandi aðila. Fram kemur að borholurnar verði staðsettar þannig að grunnvatnsstraumar beri hugsanlega mengun vegna borunar frá vinnsluholum Orkuveitu Reykjavíkur.

### **Lagning vegslóða að borstöðum**

Í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að slóðagerð verði haldið í algjöru lágmarki. Reiknað sé með aðgengi um svæði Orkuveitunnar og því þurfi að leggja um 120 m langa slóð að borstað KV-3 og um 20 m slóð að borstað KV-2. Slóð að borstað KV-3 fari yfir hraun með nokkuð samfelldri mosaþembu og verði hraunið sléttað í vegstæðinu og þurfi ekki að bera sérstaklega í slóðina. Slóð að borstað KV-2 muni liggja um mólendi, við hraunjaðar, sem verði sléttað og er ekki talin þörf á ofaniburði. Ekki verði um að ræða efnistöku til ofaniburðar eða haugsetningar jarðvegs úr vegstæðum. Slóðirnar séu í báðum tilfellum framhald núverandi slóða á svæðinu en hugsanlegar aðrar leiðir séu bæði lengri og hafi meira rask í för með sér.

## **ÁLIT UMSAGNARAÐILA OG SVÖR FRAMKVÆMDARAÐILA**

Bæjaryfirvöld Kópavogs telja framkvæmdina hafa minniháttar áhrif á umhverfi og að ekki sé ástæða til þess að hún verði háð mati á umhverfisáhrifum.

Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis telur að framkvæmdin skuli ekki háð mati á umhverfisáhrifum verði lagningu vegslóða hagað eins og lýst er í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila. Jafnframt er bent á að áður en komi til vatnstöku á umræddu svæði sé nauðsynlegt að fram fari mat á umhverfisáhrifum þeirrar framkvæmdar allrar samkvæmt lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Náttúruvernd ríkisins telur að á þessu stigi hefði einnig átt að fjalla um væntanlega vatnsvinnslu og þá sérstaklega hvort ekki stæði til að nýta þá vegslóða sem rannsóknþátturinn

hefði í för með sér. Það er álit stofnunarinnar að ekki sé þörf á að meta umhverfisáhrif vegslóða tengdum tilraunaboruninum sökum smæðar framkvæmdanna sem hafi að öllum líkindum óveruleg og staðbundin umhverfisáhrif auk þess sem hún sé í samræmi við núverandi landnotkun og starfsemi á svæðinu. Bent er á hvort mögulegt sé að færa borstað KV-3 til suðvesturs út á graslendi og leggja vegarslóð að borstaðnum meðfram hraunjaðrinum til suðurs frá borstað KV-2 og með því forðast skaða á kjarr- og mólendi og varanleg áhrif á hraunið. Minnt er á að þar sem slóðagerðin muni hafa áhrif á hraunmyndanir sem njóta verndar skv. 37. grein laga nr. 44/1999 sé framkvæmdarleyfi verksins háð umsögn Náttúruverndar ríkisins.

Í svörum framkvæmdaraðila er tekið undir að fjalla beri um framkvæmdir sem þessa í heild en ýmsir óvissuþættir séu varðandi vatnstökuna sjálfa og lagningu vatnsleiðslu til Kópavogs þannig að ekki sé hægt að gera grein fyrir þeirri framkvæmd. Staðsetning fyrirhugaðara tilraunaborhola sé ákveðin út frá jarð- og vatnafræðilegum forsendum og haft í huga að grunnvatnsstraumar liggja framhjá svæðinu til suðurs. Staðsetning holu KV-3 sé valin til að kanna suðausturhluta viðkomandi grunnvatnsstraums í fyrirframgerðu neti þriggja borhola. Með færslu staðsetningar KV-3 suður undir KV-2 verði ekki hægt að kanna austurhluta svæðisins og því fengjust ekki fullnægjandi upplýsingar um vinnslugetu þess svæðis. Varðandi hugmynd Náttúruverndar ríkisins um aðra legu slóðar að borstað KV-3 er bent á að sú leið sé þrisvar sinnum lengri eða um 350 metrar og myndi krefjast töluverðar efnistöku og jafnvel haugsetningar á umframefni.

Orkuveitu Reykjavíkur telur ekki þörf á að framkvæmdin verði háð mati á umhverfisáhrifum enda sé tryggt að farið verði eftir gildandi lögum, reglugerðum og samþykktum varðandi mengun grunnvatns og vatnsverndarsvæði.

Umhverfis- og heilbrigðisstofa Reykjavíkur tekur undir bókun framkvæmdastjórnar um vatnsvernd á höfuðborgarsvæðinu, frá 14. október 2002, þar sem fram kemur að ekki sé þörf á að fyrirhuguð vegalagning, eins og henni er lýst, verði háð mati á umhverfisáhrifum. Hvatt er til ítrustu varkárni við allar framkvæmdir og vakin athygli á starfsleyfisskyldu framkvæmdarinnar með tilvísun til 8. gr. samþykktar nr. 636/1997 um verndarsvæði vatnsbóla innan lögsagnarumdæma Mosfellsbæjar, Reykjavíkur, Seltjarnarneskaupstaðar, Kópavogs, Garðabæjar, Bessastaðahrepps og Hafnarfjarðar og ákvæði 17. gr. reglugerðar nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Bent er á að komi til vatnstöku á umræddu svæði sé nauðsynlegt að fram fari mat á umhverfisáhrifum þeirrar framkvæmdar samkvæmt lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

## **NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR**

Um er að ræða lagningu vegslóða að tveimur borstöðum og borun þriggja tilraunahola til könnunar á vinnslu neysluvatns við Vatnsendakrika í Heiðmörk, Kópavogsbæ. Framkvæmdin er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 10 b í 2. viðauka í lögum nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Fyrirhuguð framkvæmd tekur til takmarkaðs svæðis sem hefur verið raskað að hluta og mun

hún ekki hafa verulegt rask í för með sér.

Í samræmi við 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 hefur Skipulagsstofnun farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu, umsagnir og svör framkvæmdaraðila við þeim. Á grundvelli þessara gagna er það niðurstaða Skipulagsstofnunar að fyrirhuguð lagning vegslóða og borun tilraunahola til könnunar á vinnslu neysluvatns við Vatnsendakrika í Heiðmörk, Kópavogsbæ, sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og skuli því ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að framkvæmdin er háð framkvæmdaleyfi Kópavogsbæjar skv. 27. gr. skipulags- og byggingarlaga m.s.br. og starfsleyfi heilbrigðisnefndar Kópavogs og Hafnarfjarðarsvæðis skv. reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Leyfi þurfa að taka tillit til ákvæða í samþykkt nr. 636/1997 um verndarsvæði vatnsbóla innan lögsagnarumdæma Mosfellsbæjar, Reykjavíkur, Seltjarnarneskaupstaðar, Kópavogs, Garðabæjar, Bessastaðahrepps og Hafnarfjarðar sbr. einnig Svæðisskipulag vatnsverndar á höfuðborgarsvæðinu, sem staðfest var 5. febrúar 1999. Minnt er á að þar sem vegagerðin mun hafa áhrif á hraunmyndanir sem njóta verndar skv. 37. grein laga nr. 44/1999 er framkvæmdaleyfi verksins háð umsögn Náttúruverndar ríkisins. Framkvæmdin er í samræmi við Aðalskipulag Kópavogs 2000-2012, Aðalskipulag Reykjavíkur 1996-2016 og einnig nýtt Aðalskipulag Reykjavíkur 2001-2024, sem bíður staðfestingar umhverfisráðherra, Svæðisskipulag vatnsverndar á höfuðborgarsvæðinu, sem staðfest var 5. febrúar 1999 og Svæðisskipulag Höfuðborgarsvæðisins 2001-2024 sem samþykkt hefur verið af samvinnunefnd en bíður staðfestingar umhverfisráðherra.

Skipulagsstofnun bendir á að skv. 5. gr. og lið 13 í 1. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum er kerfi til að vinna grunnvatn ef árlegt magn vatns sem unnið verður er 10 milljónir m<sup>3</sup> eða meira matskyld framkvæmd og að skv. 6. gr. og liðum 10 g og i, í 2. viðauka sömu laga er lagning vatnsleiðsla utan þéttbýlis á verndarsvæðum og vinnsla grunnvatns á verndarsvæðum tilkynningaskyldar framkvæmdir. Komi til áforma um vatnsvinnslu á svæðinu í kjölfar tilraunaborana gæti því þurft málsmeðferð að nýju samkvæmt lögum um mat á umhverfisáhrifum. Slík framkvæmd kann einnig að kalla á breytingar á fyrirliggjandi skipulagsáætlunum.

Samkvæmt 6. gr. laga nr. 106/2000 má kæra ákvörðun Skipulagsstofnunar til umhverfisráðherra. Kærufrestur er til 5. desember 2002.

Hólmfríður Sigurðardóttir

Þóroddur F Þóroddsson

Afrit.

Umhverfisráðuneytið, Bæjarstjórn Kópavogs, Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis, Náttúruvernd ríkisins, Orkuveita Reykjavíkur og Umhverfis- og heilbrigðisstofa Reykjavíkur.

